

## Rozporządzenie Ministra Kolei Żelaznych

z dnia 5 sierpnia 1922 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Pracy i Opieki Społecznej i z Ministrem Skarbu w przedmiocie tymczasowego zaopatrzenia pracowników polskich kolei państwowych w byłym zaborze austriackim w razie nieszczęśliwych wypadków.

Z mocy art. 1 i 8 ustawy z dnia 8 listopada 1921 r. (Dz. U. R. P. r. 1922 № 2 poz. 5) wydaje się w przedmiocie zaopatrzenia pracowników polskich kolei państwowych w byłym zaborze austriackim w razie nieszczęśliwych wypadków następujące tymczasowe przepisy.

§ 1. Wszystkim pracownikom kolejowym etatowym, nieetatowym i kontraktowym, uczniom i praktykantom, zatrudnionym tak w przedsiębiorstwach Polskich Kolei Państwowych w byłym zaborze austr.

jak również w przedsiębiorstwach kolei prywatnych, pozostających tamże pod zarządem państwowym, którzy w myśl ustaw austr. z 28 grudnia 1887 (austr. Dz. U. P. r. 1888 № 1) i 20 lipca 1894 r. (austr. Dz. U. P. № 168) w brzmieniu ustawy z 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. U. P. № 363) podlegali wzgl. podlegaliby obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków w zawodowym zakładzie ubezpieczeń od wypadków kolejowych w Wiedniu, tudzież pozostałym po nich rodzinom należy się z powodu nieszczęśliwych wypadków, doznanych w służbie po dz. 1 stycznia 1921 r. zaopatrzenie z funduszków państwowych, przyznawane przez dyrekcje kolejowe w Krakowie, Lwowie i Stanisławowie.

Za pracowników, mających prawo do powyższego zaopatrzenia uważa się również osoby, będące w służbie kolejowej, jednak nie pobierające płacy zarobkowej, jak numerowi i t. p. lub pobierające niższą płacę ze względu na nieukończone jeszcze wykształcenie w pracy zawodowej lub z innych powodów, jak uczniowie, praktykanci i t. p.

Do zaopatrzenia tego nie mają prawa pracownicy, zajęci u przedsiębiorców prywatnych, wykonywujących poruczone im przez zarząd Polskich Kolei Państwowych roboty na terenie kolejowym.

§ 2. Przedmiotem zabezpieczenia jest wynagrodzenie szkody powstającej przez uszkodzenie ciała lub przez śmierć pracownika kolejowego.

Pracownik kolejowy, który doznał wypadku, względnie jego rodzina nie mają prawa do zaopatrzenia na podstawie niniejszych przepisów, jeżeli pracownik spowodował wypadek rozmyślnie lub też wskutek popełnienia zbrodni stwierdzonej w drodze sądowno-karnej.

§ 3. Jakie zdarzenie należy uważać za wypadek, za który należy się w myśl niniejszych przepisów zaopatrzenie postanawia art. 1 ustawy austr. z d. 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. U. P. № 363).

§ 4. Zaopatrzenie należy się poszkodowanemu pracownikowi kolejowemu od początku piątego tygodnia licząc od dnia wypadku przez cały czas trwania niezdolności do zarobkowania. Wysokość rocznego zaopatrzenia wynosi:

- a) w razie zupełnej niezdolności do zarobkowania przez cały przeciąg trwania tej niezdolności  $\frac{2}{3}$  (dwie trzecie) rocznego zarobku (pełny wymiar),
- b) w razie częściowej niezdolności do zarobkowania część pełnego wymiaru, odpowiadającą procentowi ubytku tej zdolności.

O ile i jak długo poszkodowany jest po ukończeniu leczenia do tego stopnia wskutek wypadku bezradny, iż potrzebuje niezbędnie i stale troskliwości i opieki postronnej, podwyższa się należne zaopatrzenie do  $1\frac{1}{2}$  krotnej wysokości pełnego wymiaru.

Zaopatrzenie w pełnym wymiarze można nadal przyznać na pewien przeciąg czasu także i takim poszkodowanym, którzy aczkolwiek nie są już zupełnie niezdolni do zarobkowania, jednak potrzebują specjalnej pieczy do powrotnego uzyskania pełnej zdolności do zarobkowania lub do poprawy swego stanu zdrowia.

§ 5. Dopóki poszkodowany pracownik kolejowy pozostaje w leczeniu i pobiera zasiłek z kasy chorych, wpłaca się należne mu na podstawie niniejszych przepisów zaopatrzenia do kasy chorych, która po potrąceniu wypłaconych świadczeń wypłaci ewentualną resztę poszkodowanemu.

§ 6. W razie śmierci poszkodowanego należy się pozostałym członkom rodziny zmarłego, o ile śmierć była w związku przyczynowym z doznanym w służbie wypadkiem:

- 1) zasiłek pogrzebowy w wysokości  $\frac{2}{3}$  pełnego miesięcznego zarobku;
- 2) zaopatrzenie od dnia wstrzymania poborów zmarłego a mianowicie:
  - a) dla wdowy, która żyła ze zmarłym w wspólności małżeńskiej, względnie do której utrzymania zmarły był obowiązany, zaopatrzenie roczne w wysokości 20% (dwadzieścia procent) pełnego rocznego zarobku zmarłego — dożywotnio, względnie do powtórnego zamążpójścia;
  - b) dla wdowca zaopatrzenie roczne w wysokości 20% (dwadzieścia procent) rocznego zarobku zmarłej, o ile i jak długo jest zupełnie niezdolny do zarabkowania;
  - c) dla każdego dziecka ślubnego lub legitymowanego zaopatrzenie roczne w wysokości 15% (piętnaście procent) pełnego rocznego zarobku zmarłego ojca wzgl. matki aż do ukończenia 15 (piętnastego) roku życia.

W razie śmierci obojga rodziców zaopatrzenie to podwyższa się do wysokości 20% (dwadzieścia procent) pełnego rocznego zarobku;

- d) dla każdego nieslubnego dziecka zmarłej pracownicy kolejowej wzgl. dla nieslubnego dziecka zmarłego pracownika kolejowego, jeśli ojcowstwo jego już za życia sądownie stwierdzono, lub też poza sądownie uznano, względnie jeśli dziecko urodziło się wprawdzie już po śmierci poszkodowanego, a ojcowstwo jego sądownie stwierdzono, roczne zaopatrzenie w wysokości 15% (piętnaście procent) pełnego rocznego zarobku matki względnie ojca, aż do ukończenia 15 (piętnastego) roku życia.
- Zaopatrzenia wdowy względnie wdowca i dzieci nie mogą łącznie przekraczać  $\frac{2}{3}$  (dwóch trzecich) rocznego zarobku poszkodowanego. O ile zaopatrzenia te razem wynoszą więcej niż  $\frac{2}{3}$  (dwie trzecie) rocznego zarobku poszkodowanego należy je zmniejszyć stosunkowo.
- e) dla wstępnych krewnych w linii prostej, wnuków i rodzeństwa zmarłego, o ile ci byli na jego utrzymaniu zaopatrzenia roczne w wysokości 20% (dwadzieścia procent) rocznego zarobku zmarłego, a mianowicie dla krewnych wstępnych dożywotnio względnie do osiągnięcia jakiego stałego zaopatrzenia, dla wnuków i rodzeństwa do ukończenia 15 (piętnastego) roku życia.

Kwoty tej (20% rocznego zarobku) nie można przekroczyć chociażby było więcej osób uprawnionych; w tym wypadku służy pierwszeństwo rodzicom przed dziadkami tym zaś przed rodzeństwem, następnie rodzicom przed wnukami, a tym przed rodzeństwem.

§ 7. Dzieci, wnuki i rodzeństwo mają prawo do zaopatrzenia i po ukończonym 15 (piętnastym) roku życia, jeżeli są niezdolni do zarabkowania wskutek ułomności cielesnej lub umysłowej a to na czas trwania tej niezdolności.

O ile prócz uprawnionych osób, wyszczególnionych w § 6 punkt 2) lit. a, b, c, d, są także osoby uprawnione wyszczególnione w § 6 punkt 2 lit. c, to te ostatnie mają prawo do zaopatrzenia tylko o tyle, o ile osoby wymienione w § 6 punkt 2, lit. a, b, c, d, nie wyczerpują najwyższej kwoty poboru (§ 6 punkt 2, lit. e, ostatni ustęp).

W razie powtórnego zamążpójścia otrzymuje wdowa trzykrotną roczną kwotę swego zaopatrzenia tytułem odprawy, tracąc tym samym wszelkie prawa do zaopatrzenia.

Jeżeli osoba, będąca ofiarą wypadku zawarła małżeństwo dopiero po wypadku, wówczas po śmierci jej nie należy się zaopatrzenie ani wdowie ani wdowcowi ani też dzieciom, pochodzącym z tego małżeństwa.

Dzieci nieslubne, splodzone dopiero po wypadku, oraz małżonek poszkodowanej, o ile małżeństwo ich sądownie rozwiedzione albo separowane zostało, nie mają prawa do zaopatrzenia.

Jeżeli małżonek pracownicy kolejowej, zmarłej wskutek nieszczęśliwego wypadku, bez prawnej przyczyny nie żył z nią razem w wspólnym gospodarstwie domowym i nie spełniał obowiązku utrzymania dzieci, można dzieciom przyznać to zaopatrzenie, któreby się ewentualnie należało wdowcowi.

O ileby ktoś rościł sobie pretensje do kilku zaopatrzeń a to z powodu, że wskutek tego samego wypadku więcej osób doznało śmiertelnych obrażeń, przysługuje mu prawo do jednego tylko zaopatrzenia i to do najwyższego.

§ 8. Osoby, którym według przepisów niniejszych przysługuje w razie nieszczęśliwego wypadku prawo do zaopatrzenia, nie mają prawa żądania od zarządu Polskich Kolei Państwowych odszkodowania w myśl ustawy austr. z 5 marca 1869 r. (austr. Dz. U. P. № 27) i z 12 lipca 1902 r. (austr. Dz. U. P. № 147) z wyjątkiem przypadków w §§ 46 i 47 ustawy o ubezpieczeniu robotników od nieszczęśliwych wypadków z 28 grudnia 1887 r. (austr. Dz. U. P. r. 1888 № 1).

Natomiast w razie, jeśli nieszczęśliwy wypadek ma znamiona upoważniające poszkodowanego względnie jego rodzinę do żądania odszkodowania na zasadzie ustawy z d. 5 marca 1869 r., zaopatrzenia przewidziane w niniejszych przepisach podwyższa się o połowę, a w razie stałego kalectwa nawet ponad ten wymiar podług zachodzących okoliczności najwyższej do 133% rocznego zarobku.

Zaopatrzenia, należące się pozostałej rodzinie podwyższa się w tym wypadku o  $\frac{1}{3}$  (dwie trzecie).

O ileby jednak te, o  $\frac{2}{3}$  (dwie trzecia) zwiększone zaopatrzenia rodziny łącznie przewyższały całkowity roczny zarobek poszkodowanego, należy je zniżyć do tego wymiaru.

§ 9. Prawa do zaopatrzenia, przyznanego na podstawie niniejszych przepisów tymczasowych nie wolno pozbawiać nikogo ani też tego prawa uszczuplać przez umowy specjalne lub w inny sposób.

Jednak uprawniony może zrzec się dobrowolnie korzystania z uprawnień, przysługujących mu na zasadzie niniejszych przepisów a zwłaszcza w wypadku, przewidzianym postanowieniem art. 20 c. ustawy emerytalnej funkcjonariuszów państwowych z d. 28 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. № 70 poz. 466).

Umową tej treści, że uprawniony zrzeka się w zupełności lub w części przyznanego mu zaopatrzenia wzamian za jednorazową odprawę, może z nim zawrzeć zarząd Polskich Kolei Państwowych tylko za zgodą gminy lub instytucji, powołanej do zaopatrzenia osoby uprawnionej w razie ubóstwa.

Jeżeli osoba uprawniona jest cudzoziemcem, przebywającym w granicach Rzeczypospolitej Polskiej traktowana będzie na równi z obywatelem polskim, o ile obywatelom polskim w państwie ojczystem cudzoziemca na podstawie tam obowiązujących ustaw o ubezpieczeniu przysługują jednakowe prawa z obywatelami danego państwa.

Jeżeli cudzoziemiec uprawniony opuści granicę Rzeczypospolitej Polskiej pobiera nadal zaopatrzenie o ile ma zastosowanie zasada wzajemności względem obywateli polskich, w przeciwnym razie zaopatrzenie spoczywa.

§ 10. Podstawę obliczenia zaopatrzenia stanowi zarobek poszkodowanego w ciągu ostatniego roku przed wypadkiem, a więc płaca zasadnicza łącznie z dodatkiem za wysługę lat, za studia wyższe z dodatkami drożyznianymi, z premjami, remuneracjami i z t. p. wszelkiego rodzaju kwotami, które poszkodowany w ciągu ostatniego roku przed wypadkiem otrzymał z tytułu swego stosunku służbowego od zarządu Polskich Kolei Państwowych.

O ile poszkodowany nie służył jeszcze całego roku przy Polskich Kolejach Państwowych naten czas za podstawę do obliczenia zaopatrzenia służy zarobek, który otrzymał w tym okresie czasu pracownik tego samego stopnia płacy tej samej gałęzi służby.

U osób, które w ciągu roku poprzedzającym wypadek nie były zajęte i opłacane przez zarząd Polskich Kolei Państwowych bez przerwy lub których rocznego zarobku z innych powodów ustalić nie można przyjmuje się jako zarobek roczny, mający być podstawą obliczenia zaopatrzenia trzechsetkrotny (300) przeciętny zarobek dzienny z całego roku poprzedzającego wypadek.

Rocznym zarobek praktykantów, uczniów i innych osób, które płacy zarobkowej nie otrzymują lub też otrzymują płacę zmniejszoną ze względu na niezupełne jeszcze wykształcenie, względnie wiek młodociany ustala się biorąc za podstawę obliczenia najmniejszy dzienny zarobek robotnika dziennie płatnego.

§ 11. Jeżeli poszkodowany względnie jego rodzina czują się pokrzywdzeni orzeczeniem zarządu

Polskich Kolei Państwowych przyznającym mu zaopatrzenie na zasadzie niniejszych przepisów lub też oddalającym roszczenia jego do zaopatrzenia w całości lub w części, przysługuje mu prawo wniesienia w terminie jednorocznym skargi do sądu rozjemczego dla Zakładu ubezpieczeń od wypadków we Lwowie.

§ 12. O ileby przy rozpatrywaniu poszczególnych spraw dotyczących zaopatrzeń z powodu nieszczęśliwych wypadków wyłoniły się jakiegokolwiek bądź rodzaju trudności czy wątpliwości — a to wskutek luk czy też niedokładności niniejszych przepisów tymczasowych — należy, opierając się na dotychczasowej praktyce Zawodowego Zakładu ubezpieczeń od wypadków kolejowych w Wiedniu, jako też na dotychczasowej praktyce samych Dyrekcji zastosować w danym wypadku odnośne postanowienia ustaw austr. z d. 28 grudnia 1887 r. (Dz. U. P. z 1888 r. № 1), z 20 lipca 1894 (austr. Dz. U. P. № 168), z d. 21 sierpnia 1917 r. (austr. Dz. U. P. № 363), w brzmieniu ustalonym ustawą z d. 7 lipca 1921 r. (Dz. U. R. P. № 65 poz. 413).

§ 13. Wszystkie sprawy bieżące, związane z przyznaniem i wymiarem pracownikom kolejowym zaopatrzeń z powodu wypadków doznanych w służbie, jakoteż zaległe sprawy rentowe z przed 1 stycznia 1921 r. ułatwiają dyrekcje kolei państwowych w Krakowie, Lwowie i Stanisławowie, każda dla swego okręgu, przeprowadzając potrzebne dochodzenia i wymierzając zaopatrzenia wedle orzeczeń Komisji zaopatrzeniowych, utworzonych w tym celu przy każdej z trzech dyrekcji małopolskich.

§ 14. W skład komisji zabezpieczeniowej wchodzi 4 członków, z których dwóch mianują Prezesi dyrekcji a dwóch wybierają wszyscy pracownicy podlegli danej dyrekcji. Prócz dwóch stałych członków komisji wybierają pracownicy także 6 zastępców.

Członkami komisji, jakoteż zastępcami członków mogą być tylko pracownicy kolejowi, których stałym miejscem zamieszkania jest siedziba danej dyrekcji.

Zastępca wchodzi w skład komisji dopiero wówczas, kiedy jeden ze stałych członków wystąpił i nie może brać udziału w komisji wskutek choroby lub też wskutek jakiejś ważnej przeszkody.

Prezesi dyrekcji stałych zastępców nie mianują. W razie, jeśli jeden z mianowanych członków komisji nie może brać w niej udziału, mianuje prezes dyrekcji ad hoc zastępcę.

Wybory członków komisji i ich zastępców są tajne. Pracownicy głosują kartkami.

Skrutinium przeprowadzają dyrekcje, powołując doń mężów zaufania pracowników, delegowanych przez związki zawodowe (każdy związek deleguje jednego).

Wybraniymi są ci, na których padła największa ilość głosów. Mandaty członków komisji zabezpieczeniowej jakoteż mandaty zastępców członków gasną po upływie 3 lat.

Komisje zwołują dyrekcje pisemnie raz na tydzień. O zachodzącej przeszkodzie brania udziału w komisji mają członkowie zawiadomić dyrekcję pisemnie przynajmniej na 3 dni przed wyznaczonym dniem zebrań.

W razie nieprzestrzegania tego przepisu lub też uchylania się bez ważnego powodu od brania udziału w komisji może komisja postawić wniosek na unieważnienie wyboru danego członka komisji. Unieważnienie wyboru członka komisji i rozpisanie wyboru nowego członka należy do kompetencji prezesa dyrekcji.

Skład komisji jakoteż ewentualne zmiany w tym składzie mają być ogłoszone w Dzienniku Urzędowym danej dyrekcji.

§ 15. Uchwały zapadają w komisjach prostą większością głosów—w razie równości głosów decyduje głos przewodniczącego.

Obradami kieruje najstarszy latami służyby członek komisji, jako przewodniczący.

Urzędnik dyrekcji, referujący sprawę, nie należy do składu komisji.

Do kompetencji komisji należy stwierdzenie na podstawie referatu urzędnika dyrekcji tytułu prawnego do zaopatrzenia, zaś na podstawie orzeczeń lekarskich określenie wysokości zaopatrzenia. Z każdego posiedzenia komisji należy sporządzić protokół, podpisany przez wszystkich członków komisji i przechować go w archiwum.

§ 16. Orzeczenie dyrekcji wydane na podstawie uchwały komisji ma zawierać:

- a) imię i nazwisko poszkodowanego,
- b) rodzaj uszkodzenia,
- c) określenie procentowej niezdolności do pracy,
- d) wysokość ustalonego zarobku rocznego,
- e) wysokość zaopatrzenia rocznego,
- f) pouczenie o środkach prawnych.

O oddaleniu roszczeń poszkodowanego lub jego rodziny wydaje się również umotywowane orzeczenie na piśmie.

§ 17. O ile w podstawach obliczenia zaopatrzenia zaszła zmiana wskutek zmniejszenia lub zwiększenia się zdolności poszkodowanego do za-

robkowania, przyznane zaopatrzenie może być ponownie wyznaczone.

Zmniejszenie lub wstrzymanie zaopatrzenia nabyla mocy obowiązującej dopiero z dniem pierwszym miesiąca następującego po dniu, w którym wydano o tem decyzję.

§ 18. Do wyłącznego orzekania w sporach o roszczeniu do zaopatrzenia, wynikłych z niniejszych przepisów, powołany jest sąd rozjemczy dla zakładu ubezpieczenia od wypadków z siedzibą we Lwowie z tem, że dla rozpatrywania spraw kolejowych dwóch asesorów i zastępców powołuje Minister Pracy i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrem Kolei Żelaznych z pośród osób technicznie wykształconych, jednego asesora i jego zastępcę powołuje Minister Kolei Żelaznych, a jednego asesora i jego zastępcę wybierają uprawnieni do zaopatrzenia pracownicy Polskich Kolei Państwowych.

Asesorzy i ich zastępcy powołani przez Ministra Pracy i Opieki Społecznej względnie przez Ministra Kolei Żelaznych nie mogą zajmować stanowisk służbowych na Polskich Kolejach Państwowych.

Wszyscy pracownicy kolejowi dyrekcyjnych okręgów Krakowskiego, Lwowskiego i Stanisławowskiego wybierają wspólnie jednego asesora i jego zastępcę z pośród osób mających stałe miejsce zamieszkania we Lwowie a to na przeciąg lat trzech.

Wybory są tajne — pracownicy głosują kartkami. Skrutinium przeprowadza dyrekcja kolei państwowych we Lwowie, powołując doń mężów zaufania pracowników delegowanych przez związki zawodowe (po jednym z każdego związku) i męża zaufania zakładu ubezpieczenia od wypadków.

Minister Kolei Żelaznych:  
*Ludwik Zagórny-Marynowski*

Minister Pracy i Opieki Społecznej:  
*L. Darowski*

Minister Skarbu:  
*Jastrzębski*